

FÓIA DIECESANĂ.

Organ al Eparchiei gr. or. rom. a Caransebeșului.

Apare odată în săptămână: DUMINECA.

Prețul Abonamentului :		Prețul inserțiunilor :	Correspondențele sînt a se adresa redacțiunii „FÓIA DIECESANĂ“; eră banii de prenumerațiune și inserțiuni la Tipografia diecesană în Caransebeș.
Pentru Austro-Ungaria pe an . . . 5 fl. — cr.		Pentru publicațiuni oficiose, concurse, edict. etc. tipărite de 3 ori, dacă conțin până la 150 cuvinte 3 fl., până la 200 cuvinte 4 fl., de aci în sus 5 fl.	
„ „ „ „ pe 1/2 an . . . 2 „ 50 „			
„ România și străinătate pe an . 14 franci			
„ „ „ „ pe 1/2 an 7 „			

Cuprinsul: Cătră on. public cetitoriu. — Cultul divin în biserica veche creștină. — Spicuirii istorice. Resbelul lui Traian cu Parthii. — Varietăți. — Edict. — Concurs.

Cătră onorabilul public cetitoriu!

„Fóia diecesană“ ca organ al Eparchiei Caransebeșului a fost înființată sub auspiciile și cu încurajarea a în Domnul fericitului Episcop de pie memorie Ioan Popasu.

Ar fi fost deci numai o consecință naturală logică, ca acest organ cu mutarea la cele eterne a neuitatului prim Episcop diecesan român al Caransebeșului să înceteze și el de a mai apărea.

Considerațiunii însă mai înalte și anume interesul vital al clerului și al poporului din diecesă față de actele, ce aveau să urmeze cu privire la întregirea catedrei episcopale veduvite în această diecesă pentru prima oră pe baza constituțiunii noastre bisericesci în înțelesul canoanelor și al statutului organic prea înalt sancționat, precum și punctul de vedere istoric al dezvoltării ulterioare a instituțiilor noastre bisericesci, școlare și fundamentale, — aceste considerațiuni ne a îndemnat a ne impune sarcina de a redacta și mai departe acest organ al Eparchiei până după îndeplinirea tuturor actelor referitoare la definitivă întregire a catedrei episcopale veduvite și a intrării în funcțiune a noului preasănit Episcop diecesan.

Acum după ce biserica din Eparchia Caransebeșului s'a aflat mirele ei dorit, subscrisul redactor, și de altminterlea oboșit de multele lucrări și debilitat în starea sănătății sale, a crezut momentul de sosit, de a-se retrage încă cu numărul present dela redactarea acestei foi și de a concedea viitoroa ei sorțe organelor chemate și îndreptățite de a dispune în cestiune.

Luând dar adio, rămas bun, dela onorabilul public cetitoriu, totdeodată cu această ocașine subscrisul i-și ține de a să săntă și neîntrelăsaveră da-

torință a mulțami din adêncul inimei tuturor acelor generoși domni și stimați amici, cari au sprijinit spiritualmente și materialmente această întreprindere și deosebit esprimă sincerile sale mulțamiri domnilor colaboratori și corespondenți de totă starea și din tôte părțile pentru binevoitoriul lor succurs dat gratuit acestui organ, precum grătuită și fără nici o remunerațiune a fost și munca subscrisului redactor.

Întru cât ș'a împlinit séu nu „Fóia diecesană“ scopul, ce și l'a fost propus dela început cu tôte greutatele, ce le a întâmpinat ea în decursul celor aproape patru ani, decând apare, va fi judecat deja și va judeca încă în viitoriu publicul cetitoriu nepreocupat și neparțial.

Cu adâncă stimă fiind

Al onorabilului public cetitoriu
Caransebeș în 8/20 Octomvrie 1889.

Ioan Bartolomei m. p.,
secretariu cons. emerit și fost redactor.

Cultul divin în biserica veche creștină.

(Continuare din Nrul 39).

În modul acesta venerau creștinii cei dintâii pre Ddeu când erau în cășile lor. Acuma se vedem, cum îl venerau ei în biserică, în adunările lor publice, deosebit Dumineca. Nesmintit n'a putut să fie altcum cultul divin public atunci decât după împrejurările timpului și ale locului și drept aceea diferit și nu uniform (veđi Șaguna, ist. bis. I. §. 103.). Póte că aș fi dispensat de a căuta mai departe după urme, decă voiú cita aci numai ceea ce a scris *Iustin Martirul* și *Tertullian* în apologiile lor despre cultul public creștin. Dar sînt convins, că amêndoii acestia n'au avut scopul de a face descriere detaiată și precisă a celor ce s'a petrecut în adunările lor

publice, ceea ce se învederează de acolo, că *Iustin Martirul* în apologia sa nici cu un cuvânt nu amintesc despre cântările și psalmii, cari tocmai pre timpul său a fost o parte principală a cultului creștinesc, ceea ce nu o poate nega nime, care numai cât de puțin a privit în istoria bisericească. D'aceea voiū cita atât din acesta cât și din alți părinți bisericesci aceea, ce mi-se pare a fi format ființa cultului public dăesc.

Înainte de toate când se adunau ei deschideau adunarea lor prin rugăciuni, precum indigetază acesta cel puțin în mod presimțitoriu *Tertullian* (apolog. c. 39.): *Noi ne adunăm în onoarea Dăeului nostru, pentru ca nu altcum, decât ca o armată concentrată săl biruim prin rugăciunile noastre, care (armată) este o putere lui plăcută și cuviinciosă*. Că așa a fost vedem și din praxa bisericeii de astăzi, unde éraš toate serviciile dăesci să încep cu rugăciuni, deși firește acuma — probabil numai pentru prescurtare — acestea să cetesc numai în taină de către conducătorii (preotul funcționarii) cultului dăesc. — După aceea ceteau ei în biblie, atât în Testamentul vechiu cât și în cel nou, atât în faptele Apostolilor, cât și în scrierile profetilor (*Iustin Martirul* în apologia sa a doua). Dar cât a cetit ei din acele cărți la fiecare adunare a lor, aceea nu să scie; căci acesta nu era determinat, fiind că adunările lor de multe ori erau conturbate de păgâni. *Șaguna* (ist. bis. I. §. 145.) dăce: „că — în secl. II. — din locurile s. scripturii să cetea astfel de capete, cari să potriveau cu zilele și sărbătorile“ . . . și că după *Pashalnicul lui Ippolit*: „pentru fiecare di în an a fost hotărît locul din s. scriptură, ce să cetea la slujba dăească“ (*Șaguna* loc. cit.).

Atât *Iustin* cât și *Tertullian* (în apologiile lor) dăce, că ei ceteau numai atâta, cât permitea ocașunea și împrejurările timpului de atunci. Ba să ceteau în biserică nu numai din cărțile caonice, ci și din alte cărți ale bărbaților apostolici, cari au fost renumiți prin religiositatea și evlavia lor. Astfel de cărți au fost epistolă lui *Clemente Romanul* către Corinteni, despre care *Dionisie* episcopul din Corint (care a trăit pe la 172) scrie episcopului *Soter* din Roma următoarele: „Astăzi am serbat noi Duminica, în care am cetit noi epistolă Voștră, care și de aci înainte o vom ceti spre folosul nostru, precum facem și cu epistolă lui *Clemente*, carele a scris-o către noi“ (*Făsebiu*, ist. bis. IV c. 23.).

Tot astfel ne spune *Ieronim* despre cărțile lui *Efrem*, care a fost un preot renumit la Edessa, că cărțile acestuia să ceteau public în unile biserici după cetirea s. scripturii.

După aceste să cântau psalmii, cari formând o parte principală a cultului dăesc aveau meniunea de a escita inimile omenesci spre încântări dăesci și ceresci. Acesta s'a usuat deja din vechime, în pruncia bisericeii creștinesci, precum vorbește despre

acesta pre larg *Ap. Pavel* așa, că chiar *Pliniu* (ep. 97.) în raportul său despre creștini către împăratul *Traian* dăce: „acesta a fost partea principală a cultului lor dăesc, că să adunau de diminetă, cântând la olaltă cântări sacre spre onoarea lui Dăeu și a lui *Christos*“. Aceste cântări erau său efluse nemijlocit din evlavia lor înflăcărată, cari ca atari să țineau ca inspirațiunii dăesci, ori că erau cântări mai înainte compuse, cari său erau scose din scriptură ori erau invențiunile lor proprii (*Tertullian*, ap. c. 39.). Căci era atunci în us de a compune aproape fiecare creștin cânturariu o cântare în onoarea Domnului *Christos* și de a-o cânta aceea în adunările publice, de cari (cântări) aflăm nenumărate în ritualele noastre cântându-se și atunci și acum în butul opririi lor prin canonul 59 al sinodului local din *Laodicea*. Acest sinod prin canonul 17 a ordonat: „Nu să cuvine a-se cita în biserică psalmi neîntrerupt unul după altul, ca să nu să rēcescă evlavia creștinilor, ci după un interval“; pentrucă — după interpretarea lui *Balsamon* și *Aristen* — poporul să nu se disguste de un cult dăesc îndelungat prin cetiri atât de vaste: de unde a urmat obiceiul de a cânta alternativ, așa că o partidă respundea celeialalte partide; care obicei — după *Teodoret* ist. bis. II. c. 24. — a fost introdus mai întâiu de *Flavian* și *Diodor* în biserică din *Antiochia* pre timpul lui *Constantin cel mare*, dar din *Șaguna*, ist. bis. I. §. 105 după *Pliniu* cartea X. ep. 87. să vede, că acela a existat deja cu două vécuri înainte. Tot în înțelesul cest din urmă dăce și istoricul bis. *Socrate* (născ. 380), că *Ignatie* (purătoriul de Dăeu), care a murit sub *Traian*, l'ar fi introdus după o visiune a sa, în care ss. ângerii cântau s. *Treimi* cântări și psalmi în mod alternativ, în urma căreia îndată a introdus el obiceiul acesta în biserică sa, de unde apoi s'a estins la toate bisericile.

„Când cetitoriul — dăce *Iustin Martirul*, apolog. 2. — era gata cu cetitul, atunci conducătorii (pontificantele) adunării ținea o predică în forma unei învățături și admonițiunii, ca să urmeze lucrurilor mărete, cari le aușiră ei acuma“. Căci într'adevăr predicile n'au fost atunci altceva decât parte interpretării a unor pașage din s. scriptură cetite în adunare, parte admonițiunii către popor, ca să urmeze cu cuviință învățăturilor cuprinse în acelea. De aceea de comun să și făceau acele predici asupra capitliilor, cari s'au cetit mai pre urmă, fiindcă aceste totdeauna erau poporului mai viu în memorie și așa să putea mai cu efect tracta. Precum aducea ocașunea cu sine, erau predicile acuş mai multe, acuş mai puține. Une-ori la o singură adunare erau două și trei, din cari cea dintăiu o ținea presbiterul, după care urma a episcopilor, precum acesta expres să afirmă în *constituțiunile apostolesci* II. c. 57. prin următoarele cuvinte: „Atunci (adeacă după cetirea s. evangeliu) *trebuie presbiterii să admoniceze poporul și anume pe rând unul după altul, nu toți deodată*;

după ei abea se începă episcopii, decă afla acésta cel mai mare de bine“.

Aşa se purtau ei nu numai înainte de améđi, ci și după améđi (cel puțin în Dumineci și în sêrbători), când se ținea cultul public dđeesc. *Chrisostom* (om. 16.) vorbind despre servițiul dđeesc de după améđi laudă pre aceia, cari după améđi merg la biserică, și de cari de multe ori erau mai mulți ca înainte de améđi: „În loc — ăice el — ca după améđi se dormă, ascultau mai bucuros esplicarea legilor bisericesci. În loc ca se facă neguțătorii séu se lucre și se vorbescă lucruri frivole, mai bine conveneau cu frații, petrecându-se unii cu alții cu citate din profeți etc.“

Dar fie fost ținute predică cât de multe, în totdeuna era popor de ajuns, care cu grămada alergau la acelea ca la nișce ospete și nutremênte spirituale. „Noi convenim — ăice *Tertullian* ap. c. 39. — ca se auđim s. scriptură așa precum ni-se propune, pentru ca prin acésta se fim la timp ori admoniați ori pedepsiți. Căci prin astfel de adunări sfinte într'adevăr numai ne întărim în credința noastră, îndreptăm speranța noastră, sigilăm încrederea noastră și ne îmbărbătam spre mai bună ascultare de mandatele sfinte“. *Nazianzanul* (or. 22.) ne spune așjderea despre numărul cel mare de popor, de toate sexele și rangurile, cari veneau în biserică sa din Constantinopol: „că erau sêraci și bogați, nobili și nenobili, învățați și neînvățați, regenți și supuși, soldați și cetățeni, cari toți cu o inimă se adunau plini de dorință, de a învăța și a cunoșce lucrurile dđeesci“.

Tot acésta ne spune și *Chrisostom* (om. 56.) despre biserică din Antiochia, că-și lăsau toate lucrurile pre pace acasă mergând la biserică spre a asculta cuvântul dđeesc. El dice, că face unui oraș o onóre mai mare, când are locuitori evlavioși și religioși, decând când are suburbii vaste și cetățeni cu căși pompoșe și odăi pline de lux. Și în alt loc (om. 4. asupra Isaiei) ăice el, că cea mai mare mângăere a aflat el în oficiul séu atunci, când a văđut mulțimea adunată cu bucurie și cu evlavie în biserică . . . acésta — ăice mai departe — a fost cauza, că orașul lor (*Antiochia*) așa de tare a prosperat, magistratul așa de distins și oficiul primariului așa de respectat. Bisericile de aci erau îndesuite de popor însetat după cuvântul lui Dđeu; ba orașul acesta pentru rêvna sa religioasă este a se preferi față de Roma însăși.

După cetirea s. evangeliu și respective după predică, se începea rugăciunea asupra catechumenilor, penitenților (celor ce se pocăesc) și demoniaților, după cum pretindea starea și împrejurările lor. Îndată ce se sevêrșă rugăciunea asupra fiecăruia dintre aceștia, eșiau în ordine din biserică afară așa precum cerca starea lor: mai nainte catechumenii, apoi penitenții, precum acésta a fost prescriș prin canonul 19. a sinodului local din Laodicea. Decă îndată ce s'a ajuns cu servițiul dđeesc aci, eșiau

aceia, cari se aflau sub botez și sub disciplina penitenții, adecă aceia cărora nu le era permis a-se apropia de masa Domnului — strigând diaconul cu glas înalt: *cei cătră luminare eșiți!* séu precum se ăicea în biserică latină: *Ite, missa est!* În considerarea acésta se nunea servițiul dđeesc dela început până la acest loc: *missa catechumenorum*, missa catechumenilor, ér ceia ce se ținea după acésta *missa fidelium*, missa credincioșilor, fiindcă la acésta participau numai credincioșii. De aceea și obvine acésta numire așa de des la scrietorii vechi bisericesci; deși fireșce că cu timpul încetând disciplina catechumenilor, numirea acésta, care s'a edat părții dintăin a servițiului divin, a dispărut cu totul, numindu-se servițiul întreg: *liturgie*. Dar revenind la cele mai de nainte . . . după ce eșiră catechumenii, atunci se începea s. eucharistie a Domnului, la care participau numai credincioșii; aceștia se rugau pentru toți ómenii de toate rangurile și stările, se sărutau unii cu alții cu sărutarea iubirei și a păcii (canon. 19. laodicean), se rugau la consecrare s. eucharistii, primeau atunci elementele sacramentale, își puneau jertfa înainte, și făceau și alte lucruri, despre cari însă aci eu nu voi tracta, fiindcă toate aceste astăđi s'a regulat altcum după ritualele noastre (veđi *Saguna*, ist. bis. I. §. 68).

Acesta a fost pre scurt chipul cultului public dđeesc întimpul primitiv creștinesc, care deși astăđi și-a luat altă formă, totuș acest actual consună în punctele principale cu cel primitiv.

Ne mai rămâne acum a examina pre scurt ținuta creștinilor în manifestarea datorinței lor sacre, care datorință se satisfăcea într'adevăr cu o deosebită onóre și evlavie, esercitând și pre din afară astfel de lucruri, din cari se putea cunoșce umilința și frica lor de Dđeu. „Bărbații și femeile — ăice *Clemente din Alexandria* (despre educațiune III. c. 11.) — se vină la biserică cu pregătire cuviincioasă, cu paș drept, cu mers tăcut, cu iubire nefățărută, cu inimă curată, și acolo se-și facă rugăciunile sale lui Dđeu“. „Trebuie să gândim — ăice *Ciprian* (despre rugăciune) — că stăm în fața lui Dđeu, pre care nu trebuie să'l supêram nici cu ținuta corpului nostru, nici cu chipul rugăciunei noastre“. Bărbații se rugau cu capetele descoperite, prin ce arătau că nu se rușină a-și rêdica ochii la ceriū, când cereau ceva dela Dđeu; femeile însă se rugau cu capetele acoperite, în semn de onestitate și pudicitate a acestui sex. D'aceea a și muștrat *Tertullian* cu totdeadinsul obiceiul unor femei din timpul séu, pentru-că când se rugau séu că nu-și puneau nimic pre capul lor, ori că puneau ceva, care era ca și nimica. „Ce pedepsă nu merită acele — ăice el (despre virginitate) — cari când se rógă ori cântă psalmi în totdeuna sânt cu capetele descoperite? Au cred ele, că sânt deajuns acoperite, decă pun pre capetele lor un lucru de tot subțire?“

Mai departe creștinii când își rădicau la rugă-

ciune mâinile spre ceriu, le întindeau așa, că reprezentau prin această întindere chipul crucei și mai vârtos a aceluia, care a fost spânzurat pre ea, precum această amintesc *Tertullian* (despre rugăciune c. 11; apolog. c. 39. §. a. 1.) „Rugăciunea este o vorbire și o umblare cu Dd̃eu, și este calea spre ceriū; întinderea mânilor noastre este o conformitate cu Mântuitorul restignit, ceea ce trebuie să observe fiecare rugătorii, însă se nu arăte numai pre dinafară chipul și asemănarea aceluia, ci în faptă și din iubire cătră Mântuitorul său se le dovedescă acele. Căci precum acela, care a fost pironit pre cruce, a murit într'adevăr: așa și fiecare rugătorii se-'și restignescă pasiunile trupului său și poftetele sale păcătoase.“

Când seversau rugăciunea, atunci în totdeauna îngenunchiau său stau în picioare și anume Sâmbăta și Dumineca, precum am arătat în tractatul meu: „*Originea sărbătorilor*“; șederea la rugăciune însă a ținut'o ei de o purtare necuviinciosă. Ba *Tertullian* (despre rugăciune c. 12.) a vorbit cu indignațiune despre unii, cari îndată ce-'și făceau rugăciunea la intrare în biserică se aședau pre jeturile lor — dîcînd: „că această este în contra s. scripturii. *Decă este necuviincios a ședea înaintea unei persoane mari (lumești), căreia sîntem datorii respect și umilință: cu cât mai mult este necuviincios, decă vom face această în fața viului Dd̃eu, de ore-ce însuși sfinții îngeri stau, ducînd rugăciunile noastre la ceriū. Astfel purtarea această (de a ședea) nu însemnă alta, decăt a insulta în față pre Dd̃eu demonstrând cu fapta, că ne-am lăsat de datorința noastră față de el.*“

Alt obicei al lor la rugăciune a fost, că ei în totdeauna se rugau cătră *răsărit*. Acest obicei a fost așa de general, că nu se află nici un scrietor vechi bisericesc, care nu l'ar aminti: deși ei cu privire la cauza lui nu se unesc. Obiceiul acesta fără îndoelă este foarte vechi, și se atribue deja Apostolilor, precum ne spune această *Atanasie cel mare* (quest. 118.), dîcînd că d'aceea se face așa, pentru că partea din *răsărit* a fost ținută de cea mai momentuoasă în creațiune; și fiind că la rugăciune tot trebuie să ne întorcem față într'o parte, deci care ar fi mai potrivită, decăt cea despre *răsărit*? Așijderea când ne facem cruce în numele lui *Christos* ne facem cu mâna dreaptă, pentru că această este mai bună decăt cea stîngă, nu adecă după natura ei, ci numai pentru că mai bine se potrivește. În modul acesta explică și *Vasilie cel mare* acest us socotindu'l între tradițiunile derivate dela Apostoli (constit. Apost. II. c. 57.) și spunînd, că ei prin această ar fi căutat la raiul, care l'a aședat Dd̃eu la *răsărit* (v. Șaguna, ist. bis. I. §. 105.) rugîndu'l drept aceea, că Dd̃eu se'l reintorcă în acel pămînt vechi, de unde a fost ei alungați. *Clemente Alexandrinul* (stromata 7.) dîce, că ei prin această țineau la *Christos*. Căci precum *răsăritul* este începutul și totdeodată sinul și mama zilei naturale, de

unde porcede sôrele, carele este cauza luminei vîdute: așa și *Christos*, sôrele dreptății, carele ca lumina adevărului a luminat lumea, care petrecea în întunec și în rôtăcire, — se numesce în s. scriptură *răsăritul* și drept aceea este foarte ecuitabil, că rugăciunile noastre se le facem cătră *răsărit*. Din cauza această numesce *Tertullian* (cătră Valent. c. 3.) *răsăritul*: chipul Domnului *Christos*.

Dar fie căusat ori și ce acest us de a-se ruga cătră *răsărit*, destul că s. *Atanasie cel mare* ne dă (locul citat) o deslușire sublimă despre el: „*Noi nu de aceea ne rugăm spre răsărit, ca și când am gândi, că Dd̃eu eschisiv ar petrece numai acolo, ci pentru că Dd̃eu singur este lumina adevărată și în s. scriptură se numesce așa. Dă ne întorcem spre acest răsărit și lumină, atunci nici de cum nu ne rugăm acestora, ci marelui creatorii, care le-a creat, folosindu-ne de aceste mari elemente, pentru de a adora pre Dd̃eu, carele a fost înaintea tuturor elementelor și înaintea tuturor timpurilor.*“

Astfel se purtau ei la rugăciune și preste tot la întregul șerviț ddeesc dovedeau ei umilința și religiozitate. La predicarea cuvîntului evangelic ascultau ei cu cea mai mare pietate și linișce și pentru ca se nu-'și altereze acestea stăteau ei pre picioare sub durata predicii, neședînd nici unul pre scaun, afără de episcopul și presbiterii din jurul său. Așa dîce *Optatus* (Episcop în Milevi în Numidia, † 385). „Poporul de rînd (mireni) n'a avut libertate și putere de a ședea (pre scaun) în biserică“ (despre șisma donatistilor 4); deși mă îndoesc, ori de a fost preste tot și în tôte locurile acest obicei. Căci *Augustin* (despre catehumenii c. 13.) ne spune, că în unile biserici dincolo de mare (sub cari de sigur înțelege el bisericile dela apus) a fost cu totul altcum, și că acolo poporul ca și preoții aveau jeturi înaintea lor. De regulă însă poporul stătea în picioare, parte pentru de a dovedi mai mare venerațiune și respect cătră „nevîdutul“; în fața căruia se află, parte pentru-ca prin sedere se nu cadă în lenevire. . . Dar fie petrecut stînd ei sub întregul șerviț ddeesc, seu că se mai aședau pre scaune la unile momente, precum se practică și astăzi în biserică: una este sigur, că în întreaga lume creștinescă a fost obiceiul, că la cetirea s. evanghelii toți stăteau în picioare.

D'aceea *Sozomen* (ist. bis. VII. c. 19.) când vorbeșce despre obiceiurile bisericescii observă la Episcopul din Alexandria ca un ce curios, că el la cetirea evangheliei nu se vîdică de pre scaun; ceea ce este un lucru, care el în alte locuri nu l'a vîdut nici audît. Apoi despre Episcopul indian *Teofil* ne spune, că acesta între alte multe lucruri rele, cari le-a îndreptat el în bisericile sale a muștrat și aceea „că poporul obicinuia a ședea când se cetea textul din evanghelie“. Ba nici ômenilor de rang mare nu li-se părea a-se dejosi stînd în picioare înaintea împăratului împăraților. Ne pune pre gânduri ceea ce cetim (*Eusebiu*, ist. bis. IV. c. 33.) despre *Constan-*

tin cel mare, că adevărat când *Eusebiu* a predicat cu o ocaziune despre mormântul Mântuitorului, el (Constantin) întregul timp a stat în picioare, cu toate că predica nu s'a ținut în biserică, ci în palatul său; era când l'a rugat *Eusebiu* ca să ședă pe tron, care era aproape de el, atunci refuză și ascultă stând predica cu evlavie și cu plăcere. Era lungindu-se mereu predica, și *Eusebiu* voind din politeță a-o întrerupe și astfel să încete, atunci îl rugă împăratul, ca să continue până la sfârșit. Și când eraș de noiu fu rugat să ședă, atunci refuzând dișe: „că nu este cuviincios a asculta cu lenevire cuvântările, cari tracteză despre Dđeu; ci religiunea și datorința noastră pretinde, ca cuvântările despre asemenea lucruri dđeesci să se asculte stând în picioare.“ Așa respect a dovedit acest mare împărat față de cultul dđeesc. . .

Dar creștinii cei dintâi aveau și acel obicei frumos, că la sărberea cultului dđeesc perseverau în evlavie până la terminarea lui. La ei nu se putea vedea o așa recelă și indolență, ca cari le aflăm la creștinii actuali; ci când veneau la biserică pentru de a-se închina Domnului și Dđeului lor, — veneau pentru de a profita dela această cât de mult, a să edifica în faptă și nu a tândăli numai așa pe de asupra o parte a serviciului, ci erau cu cea mai mare atențiune la cele ce se petreceau necșind din biserică, până când s'a sfârșit serviciul divin și până când episcopul său preotul a pronunțat binecuvântarea cea din urmă. * * *

On. cetitori! În timpurile noastre nu căutați după creștinii, cari astfel precum v'am spus mai sus și ar manifesta conștiința lor de atěrnare de Dđeu. Atari creștinii nu mai există pre pământ; căci cari sânt — sânt impresurați da slăbiciunii, nebulii etc., orbiți de spiritul născocirilor omenesci, departe de ei spiritul lui Christos, spiritul dragostei creștinesci! Sânt inșe totuș destui creștini, în cari află acestea și cari formeză biserica nevđeută a lui Christos. Dar nu putem dișe că: aici este biserica lui Dđeu! Colo este biserica lui Dđeu! Adevărații închinători a lui Dđeu sânt respirați printre toate poporele, religiunile, partidele, sectele, societățile, — și din acestea toate abia dincolo să va forma o biserică mare, care nu o vor birui porțile eadului. . .

Încă una! Acel timp fericit de credința și dragoste creștinescă a durat și atunci numai puțin; ba erbă rea s'a aflat deja în biserică cea mai curată — apostolică (Fapt. Ap. 5. 1. sq.). Înainte de a încheide Apostolii ochii, să aflau destule abuzuri în comuna nouă fundată. Prea curând pătrunse în biserică invidia, discordia, spiritul de partide și modificarea învățăturilor lui Christos prin o mulțime de adause omenesci — — dar nu v'om urmări mai departe o astfel de iconă tristă, ci revoc în memoria cetitorilor sentința lui Christos: *Lăsați să crească împreună până la seceriș!* —

B. Biro-Herendescianul,
preot ort. român.

Spicuiră istorice.

(din Dr. Heinr. Franke: „Zur Geschichte Traians und seiner Zeitgenossen“ de P. Broștean).

VI. Resboiul împăratului Traian cu Parthii.

(Continuare din Nr. 39).

Întorcându-se Traian după finea resboielor dacice érași la Roma, îi veniau număröse solii ale națiunilor barbare din părțile cele mai îndepărtate ale Asiei, cărora li-s'au impus respect prin rezultatele strălucite ale armelor romane. Deja în copilăria sa Traian a însoțit pe tată-sen, — despre carele să susțineă, că ar fi fost gubernatoriul Siriei și a condus o armată în contra Parthilor sub comanda supremă alui Domitius Corbulo pe timpul lui Nero, — și s'a distins prin eroismul juvenal astfel, încât Pliniu amintescă despre dēnsul glorificându'l, că el a legat prin adorațiunea numelui său Eufratul cu Rinul.

Acuma a sosit momentul, a purta încă un resbel în acele țări. Gloria sa și onorul armelor romane să părea a pretinde această întreprindere.

Vologeses, fiul cel mai bătrân și urmașul lui *Pacorus* al II. regelui Parthilor, a ținut cu inimiții lui *Vespasian*, ceace acesta i-a luat în nume de rău, trecând inșe preste această împrejurare, deorece regatul Parthilor să afla pe atuncea într'o stare foarte bună de apărare, precând provinciile romane erau neliniscite prin incursiunea Alanilor, unui popor german, carele înainta dinspre Seythia. *Pacorus II.* au fost aliatul regelui dacic Decebal, trăia inșe cu Romanii în decursul guvernării sale în buna cointelegere. Lui îi urmase pe tron fratele său *Osroes*, carele să seria și *Chosroes* și *Cosroes*. Acesta au dăruit coróna regatului vasal al Armeniei lui *Ecadares*, unui fiu al fratelui său, decedatului *Pacorus II.*, carele după anul 104 după Chr. devenise într'o relațiune de suzeranitate cu Parthii. De când inșe *Nero* a încoronat la Roma pe *Tiridates* de rege al Armenilor, susțineau împărații dreptul a dispăne de tronul Armeniei. Traian credea demnitatea imperiului roman atăcată prin usurparea reg-lui parthic și pretindea dela dēnsul, ca să se-și retragă trupele din Armenia și să l' lase pe *Ecadares* sortei sale, pregătea înarmările pentru resboiul cu zelul său înăscut și plecă cu finea anului 114 d. Chr. dela Roma spre resărit. Drumul au mers preste Grecia, éra la Athena să opri Traian spre a-și aduna puterile sale de resbel pentru trecerea lor în Asia. *Chosroes*, carele mai înainte cu dispreț respinsese, a da satisfacție Romanilor, să înspăimēntă acuma la apropierea pericului, avēnd a lupta încă și cu turburări interne, și trimise în calea împăratului o solie, care îl întâmpinase la Athena, și rugându-l pentru pace, îi adusesese ca dar stoffe de mătase țesută și săbii parthice. Tótodată îi adusesă la cunoștință, precum că a delăturat pre *Exadores*, carele nu-și împlinea datorințele sale nici față de Parthii, dar nici față de Romanii, și să rógă ai da coróna Armeniei pentru un alt fiu

al lui *Pakorus*, cu numele *Parthamasiris*. Traian însă nu voia să primescă darurile și nu le răspunse trimișilor alta, decât că „*amiciția se deosebesce prin fapte, nu prin vorbe, drept aceea el își va urma mersul său pre Syria și va procede acolo după împrejurări.*” Rămânând pre lângă acest propus, își urmă calea prin Asia mică, Lycia și țările învecinate către Seleucia în Syria. Acest oraș fundat de Seleucus Nicator împreună cu alte opt locuri cu asemenea nume, era o cetate foarte însemnată a imperiului și era situată aproape de mare, pe cóstele piezișe ale unui munt înalt, și întărit cu un zid, departe o milă geogr. de riul *Orontes* și cam tot așa de departe și de *Antiochia*. Prin apărarea sa eroică în contra lui *Tigranes* din Armenia, — carele deja și-a fost supus totă Syria, — și-a fost câștigat totă libertatea și conținea mormântul ziditorului său. Ca cetate au fost cheia Syriei și putea să devină pentru Traian un loc însemnat de armamente.

De aci își urmă mersul său către Antiochia în Syria. Antiochia era aședată într'o depărtare de 12.000 pași de mare, într'o vale foarte plăcută, cu număróse riuri și încungiurată de două șiruri de munți înalți. Spre sud curgea riul *Orontes* pre lângă zidurile orașului, érá între améndoué șirurile de munți și prin oraș se vërșa un alt riu în *Orontes*. Dela un isvor al acestor munți, — isvorul Dafnei — se aducea apă prin apaducte în oraș. Pe cealaltă parte a orașului se afla un lac cu pesci, din carele se vërșa un riu, trecând pe partea vestică a orașului în *Orontes*. Antiochia se întindea preste o milă germană dela ost spre vest, și un pătrariu de milă dela sud spre nord; avea în interiorul său două deluri înalte, érá pe delul cel mai înalt se vedea din depărtare unul dintre castrele cele mai neînvingibile. Acest mare oraș a forst zidit de Seleucus Nicator în onorul tatâne-său, *Antiochius*, și după *Babylon*, redicat la rangul orașului principal nu numai al Syriei ci și al Asiei întregi. El era împărțit în patru părți, din care fiecare parte era încunjurată cu ziduri, și părea umplută cu zidurile cele mai admirabile. Ca reședința regilor syriei, mai apoi a guvernatorilor romani, ca locul principal al creștinătății, care tot mai mult se lăția, devenise *Antiochia* unul dintre orașele de frunte ale lumii vechi, înflorind prin sciință și arte, dară totodată și plin de sybaritismul cel mai rafinat.

Dela dumbrava consacrată deitei Dafne se dice, că ș'ar fi ținut Traian, încoronat cu o cunună de olivé, întrarea sa solemnă prin pórtă aurea în Antiochia.

În decursul petrecerii lui la Antiochia veniră solii regelui *Abgarus* din Osroene în Mesopotania, a cărui reședință era *Edessa*, numită și *Kalbirrhoe*, bine întărită și renumită în istoria creștinătății, apoi cunoscută pentru mulțimea isvórelor sale. Acest *Abgarus* ș'a fost câștigat micul său re-

gat prin banii grei dela *Pakorus II.*, regele Parthilor, se temea însă atât de Parthi, cât și de împératul și pentru ca se nu își strice nici cu unul, nici cu celalalt, trimise pre fiul său *Arbandes* după obiceiul oriental la Traian cu daruri scumpe. În pozițiunea sa nedecisă, carea o pretindea regatul său mic, trebuia însă să se desbine de Traian.

Precând Traian se afla încă în Antiochia, cu începutul anului 115 se întâmplase cutremurul cel mare de pământ, care pricinuisé în multe orașe ale Asiei mici, îndeosebi însă chiar Antiochiei mari stricăciuni. Timpul ernei, cât petrecuse Traian în Antiochia, a atras o mulțime de ómeni acolo; armata, apoi o mulțime de persoane private, cari se aflau acolo pentru decidera proceselor lor; trimiși străini, neguțetóri și alt public curios, de a vedea din apropiere pe împératul glorios și vestmintele lui strălucitóre. Din tóte părțile imperiului roman s'au adunat acésta massă de popor, care forma o imbulzélă cu atât mai periculósă, cu cât deja orașul întreg era cutropit de o poporațiune îndesuită, și astfel stricăciunile și perderile nu se restringeau numai asupra orașului ci se lățiau asupra întregii lumi romane. O mulțime de vifore și furtuni premerseră cutremurului, fără însă de a cugeta cineva la o astfel de nenorocire. Deodată însă se auđi un sgomot înfricoșat în internul pământului, apoi urmă un cutremur înspăiméntătoriu, prin care pământul se arunca parte în sus, parte se asvérleau case întregi, care cădénd se sdruncinau, altele se clătinau, ca și când s'ar afla pe valurile mării. Arborii cu rădăcini cu tot se rupeau din pământ. Sgomotul, ce'l producea frângerăa grinților, spargerea cărămișilor și a altor obiecte de zidiri, era atât de mare, și rēdica atăta pulbere, încât nu se putea nimic vedea, nici vorbi nici auđi. Mulți ómeni fură cuprinși de acésta vijelie afară de locuințele lor, rēdicați în vėzduh și duși mai departe, apoi cădénd la pământ se zdrumicau într'un mod înfricoșat și trebucau să-și deé sufletul lor între durerile cele mai cumplite. O mulțime nenumérată au perit în casele lor, parte omoriți prin obiectele, cari cădeau asupra lor, parte fiind cutropiți de derimăturile zidurilor și sugrumați. Aceia cari se aflau cu o parte a trupurilor lor prinși între petrii și lemne erau cei mai nefericiți, căci nu puteau nici trăi, dar nici muri. Și deși dintr'o mulțime neînsemnată mulți scăpară cu vieța totuși aveau și ei vătămăturile lor trupesci; căci unii erau cu picioarele frânte, alții cu brațele mutilate, alții cu capetele sparte, ér altora le curgea sângele din grumađi. Între cești din urmă se numéra și consulul *Pedo*, carele și muri îndată după aceea catastrofă. Cutremurul ținut mai multe zile și nopti fără întrerupere, ómenii erau desperați, și nu sciau în frica lor, nici unde să scape, nici unde să se pitule; casele lor erau numai ruine, érá ei parte îngropați sub dēusele, sau mureau de fóme. Traian însuși scăpase prin feréstra casei, în care se afla în acel moment,

venindu-i în ajutoriu un om de o statură neobicinuită și supraomenescă și scoțindu-l din casă, scăpându-i astfel viața. Pe totă durata mai departe a cutremurului petrecu apoi în circ sub cerul liber. Muntele *Kasius*, carele era situat dela vale de Seleucia și Orontes s'a sdruncinat astfel, încât vârful lui s'a aplecat la o parte și amenința a cădea asupra orașului. Alți munți se cufundară și eșiră isvóre în locuri, unde mai înainte nu erau, ér alte isvóre secară cu totul.

Trecând Train după cutremur pe teritoriul inimic, îl întâmpinără satrapii și subregii după obiceiul oriental cu daruri scumpe, între cari se afla și un cal dresat astfel, încât se apleca înaintea omului în genunchi, și-'și punea capul la picioarele lui. Teritoriul întreg pe calea dela Antiochia spre Armenia minoră se supuse fără luptă. Armata înaintă dealungul Eufратului în Armenia mică până la *Satala*, un loc fortificat și cheia pentru trecerea preste munți în Pontul vestic, lângă satul de astăzi *Sukme*. De aci ducea calea mai departe în direcțiunea nord-estică către *Elegia*, astăzi *Iligia*, aproape de cataractele Eufратului. Pe regele *Anchialus* al Machelonilor și al Enochilor, unui popor sarmatico-asiatic între munții *Korax* și costa pontului euxin, îl tractă împăratul cu totă afabilitatea și'l onoră cu daruri, întocmai cum privea pe fiecare subrege al Armeniei minore, care se supunea de buna lor voie, ca amici și-'i dejosa pre cei căpăținoși. Între cești din urmă se afla și *Parthamasiris*, regele Armeniei maiore, carele pre când Traian plecase din Syria, i-au fost scris acestuia, subscriindu-se ca rege. Necăpătând la acesta scrisóre nici un răspuns, i-a scris lui Traian a doua óră, însă fără a-se subscria ca rege, și se rógă, ca Traian să-'i trimită pe M. Juniu, locțiitorul Cappadociei, căruia ar voi să-'i împărtășescă dorințele sale. Într'acea a fost înaintat Traian preste Thapsacus și Zeugma până la Samosata lângă Eufрат, cucerind acest loc prin asalt, a trimis însă numai pe fiul lui M. Juniu la Parthamasiris, continuându-'și mersul său fără întrerupere către Satala și Elegia. Aicea invită el pe regele la o audiență. Acesta apăru înaintea împăratului, — carele ședea în castrul său fortificat pe un tron, — îl salută respectuos, și luă diadema de pe cap, punându-o la picioarele lui Traian, și apoi stătu în tăcere așteptând, ca împăratul să-'i pună érá îndată diadema pe cap. La vederea unei astfel de supunere ostentative isbucni armata în strigăte de bucurie și-'l salută pe Traian ca învingătoriu cu demnitatea de Impărat. Parthamasiris, înspăimântat prin aceste strigări, credea, că acest sgomot ar însămnă batjocura și stricarea lui, se întorse spre fugă, se vede însă încungiuat de soldați, și se scusă, că într'un astfel de sgomot al poporului n'ar fi în stare să vorbescă un cuvânt, și se conduse astfel spre scopul acesta în cortul lui Traian, unde însă nu-'și aflase împlinirea dorințelor sale. Plin de mânie alergă dânsul

éras până în mijlocul castrului, unde îl ajunseră soldații și îl conduseră éras înaintea împăratului, carele își ocupase tronul său și îi porunci, a-'și exprima în fața poporului dorințele sale, spre a evita ori-ce informațiune falsă despre ceea-ce s'a vorbit mai înainte în cortul imperial. Auđind Parthamasiris acesta, nu se mai putu reține, ci vorbea cu mare francheță și susținea într'altele, că dânsul nu era deloc învins și captivat, ci a venit din liberă voie, fiind convins, că nu i-se va întempla nici o ofensă, ci din contră va fi întărit de Traian în demnitatea sa de rege întocmai ca Tiridates din partea lui Nero. Traian îi respuse, că el Armenia nu a dat'o nimenui ca regat, ci că va fi transformată într'o provincie romană, îi permite însă lui, a-se depărta încâtro îi place. Astfel îl demise pe Parthamasiris cu Parthii, cari se aflau în suita lui. Tuturor Armenilor însă, cari au venit cu Parthamasiris le porunci ca unor supuși ai imperiului roman, să rămână în țera lor. Armenia deveni o provincie romană, dupăce Parthamasirs înzadar se încercase, a-se susține prin puterea armelor sale. El cădu în apărarea eroică a țerii sale.

După cucerirea Armeniei i-se supuseră împăratului și toate celelalte țeri între Pontul și mare hyrcanică. Partea din Asia extra Taurum cuprindea patru regaturi mici: a) *Kolchis*, care se mărginea spre ost cu *Iberia*, spre nord cu Caucas și cu riul *Korax*, spre sud cu Pontul Capadociei. b) *Iberia*, mărginindu-se spre ost cu *Albania*, spre nord cu *Caucas* și *Sarmatia asiatică*, spre vest cu *Colchis*, spre sud cu *Armenia*, se numesce astăzi *Georgia*. c) *Albania*, țera Afghanilor se mărginea spre ost cu marea caspică sau hyrcanică, spre vest cu *Iberia*, și spre sud cu riurile *Cyrus* și *Araxes*. d) *Sarmatia asiatică*, Capciacul de astăzi.

Să susține, că Traian a dat Albanilor un rege, érá pe regiul Iberilor, Sarmatilor și al Bosporanilor îi constringe a depune jurământul de fidelitate apoi ocupă țera Corduenilor și Marcomedilor.

(Va urma).

Varietăți.

Preasânția Sa Dl Episcop diecesan Nicolau Popea, după publicațiunea oficiului „Budapesti Közlöny”, este întrodus în consemnarea membrilor casei magnaților, érá repausatul Episcop rom. catolic de Osanád Alecsandru Bonaz este sters din acea consemnare.

Delegațiunea congresuală română este convocată prin literile Preasânției Sale Dlu Episcop al Aradului Ioan Mețian pe Duminică în 15/27 Octomvrie a. e. în Arad.

De administrator protopresbiteral al tractului Ciacovei este denumit și întrodus preotul din Ghilad Aurelin Drăgan.

Chirotoniri. Teologii absoluți Iacob Dabici și Michail Giurgiu s'au chirotonit întru presbiteri prin Preasânția Sa Domnul Episcop diecesan Nicolau Popea și s'au aședat cel dintăiu de paroch în comuna Cerna, cel din urmă în parochia vacantă din Jebel. Le dorim cel mai strălucit succes în noua lor carieră.

Constituirea societății „Andrei Șaguna“. Societatea de lectură „Andrei Șaguna“ s'a constituit în ședința ținută la 17 Sept. st. v. 1889 sub presiunea onoratului domn director seminarial Ioan Hannia pentru anul școlastic 1888/90 în modul următoriu: De președinte al societății s'a proclamat domnul profesor seminarial *Ioan Ghibu*; de vice-președinte al societății și de președinte al comitetului s'a ales *Ilie Cristea*, cl. c. III; de secretariu *Corneliu Perșinariu*, cl. c. II; de redactor al foiei „Musa“ *Nicolae Dura*, cl. c. III; de notariu al corespondințelor *Michail Pașcu*, cl. c. III; de bibliotecariu *Georgiu Negoescu*, cl. c. II; de vicebibliotecariu *Ioan Olariu*, ped. c. I; de cassariu *Nicolae Nicola*, cl. c. I; și de controlor *Ioșif Popescu*, cl. c. III; și de membrii în comitet s'au ales: *Baptist I. Boiu* și *Mateiu Folca*, cl. c. III; *Ioan G. Oltean*, cl. c. II și *Iovian Mureșan*, cl. c. II; *Octavian Popescu* și *Nicolae Vătășan*, cl. c. I; *Samuil Chiffa*, ped. c. III. și *Ioan Spërchez* ped. c. II.

Societatea de lectură a tinerimei dela institutul pedagogic-teologic ort. rom. din Arad s'a constituit în 9/21 Septemvrie a. c. sub presiunea Rev. domn director *Augustin Hamsea*, alegând de funcționari pe următorii: de vicepreședinte pe *Alesandru Popovici*, de cassariu pe *Ioan Leuceța* clericul curs. III., de secretariu pe *Simeon Cornea*, de notariu pe *Aureliu Givulescu* cl. curs. II., bibliotecariu *Silviu Bichicean* cl. curs. I., v. notariu *Ioan Caba*, v. bibliotecariu, *Damaschin Medrea* pedagog curs. III., controlor *Ioan Roman* pedagog curs. II. Membrii în comisia literară: *Manuila Fabriciu*, *Georgiu Telescu* cl. curs. III., *Teodor Papp*, *Alesandru Nica*, cl. curs. II., *Ioan Stana*, *Traian Secula* cl. curs. I. În comisia revisoare: *Emanuil Papp* cl. curs. III., *Ioan Popovici* cl. c. II., *Traian Catone* cl. c. I.

Consistoriul Metropoliei de Carlovăț este convocat prin Administratorul patriarhal pe 11/23 ale lunii lui Noemvrie spre a delibera între alte multe obiecte momentuoase și asupra termenului convocării Congresului pentru alegerea de patriarh sârbesc.

Numire. Dl. avocat din *Bozovici* *Iuliu Novac* este numit de translator pentru limba română și germană la tribunalul regesc din *Caransebeș*.

Mulțămită publică. Subscrisa îmi țin de datorință a aduce cea mai ferbinte mulțămită dlui *Pavel Boldea* capelan militarului în *Budapesta*, și dlui teolog abs. și Drd. în drepturi *George Bogoevici*, precum și dlor preoți sârbi *Eremia Magyarevici* și *Dimitrie Ostoici*, pentru afabilitatea și mângăierea sufletescă, ce mi s'a dat din partea dlor cu ocaziunea înmormântării mult iubitului și neuitatului meu soț *Alexandru Bugarin*, fost preot gr. or. român în *Cebza*, întâmplată la 4. Octomvrie a. c. st. n. în *Budapesta*. -- *Lugoș* la 12. Octomvrie 1889. Văduvă *Ana Bugarin* născută *Demeter*.

Istoria Romanilor din Dacia Traiană, de *A. D. Xenopol*, profesor la universitatea din *Iasi*, membru corespondent al academiei române. Volumul II. Istoria medie. partea I. Dela întemeierea țărilor române până la mărtea lui *Petru Rareș* (cu o hartă). Volumul I. al acestei prețioase scrieri conține 620 pag. și a fost premiat de Academia română. Volumul II. pe care îl anunțăm aci, conține 587 pag. format mare 8° și constă 10 lei.

Ue mijloc probat contra bôlei de gură și unghii. Deoarece bôla de gură și de unghii s'a lătit în mod epidemic preste mai multe părți ale țării noastre, ne grăbim a atrage atențiunea economilor noștri asupra unui mijloc aplicat cu succés contra acestei bôle epidemice de vite decâtă un econom din *Ungaria*, după-cum dânsul împărtășeseșe diariului „*Westungarischer Grenzbote*“. Êtă în ce

consistă acest mijloc: Să se facă o soluțiune subțire de de vitriol de aramă (pétră vênătă), — circa 7 decagrame de acest vitriol în 15 litre de apă, — și în această soluțiune să se imoaiie o riză, să se stôrce ușor și apoi cu acesta să se spele bine limba, cerul gurii, gîngeii și gîtlegiul animalului, tot asemenea unghiile și crepătura dintre unghiilor. Pentru a fi mai sigur, această spălare să se aplice de trei ori pe zi și nu e destul a să spela animalul numai cu riza odată imoaiată, din contră acesta să se facă mai des. Se spală mai întâiu gurile la tôte animalele dintr'un grajd, apoi unghiile, ér soluțiunea odată usată să varsă, făcënd acesta în modul descris aici, nu numai că vitele vor fi ferite de această bôla contagioasă, dar chiar și cele atacate se vor vindeca.

Edict.

Deoarece sentința subscrisului scaun protopresbiteral ca for matrimonial de I. instanță adusă în 17 Septembrie 1887 în procesul divorțial al lui *Teodor Feier* din *Comoriste* ca actor contra soției sale *Sofia* născută *Lațicu* cu ubicațiune necunoscută nu s'a putut publica incusatei, așa pe baza ordinațiunei consistoriale din 1 Iunie 1889 Nr. 451 B. și în vederea dispozițiunei ș-lui 96 din regulamentul pentru procedura judecătorească în cause matrimoniale incusata *Sofia Feier* născută *Lațicu*, de origine din comuna *Soleița*, se provocă prin acesta a se înfățișa în restimp de 45 de zile, socotite dela prima publicare a acestui edict, înaintea subscrisului scaun protopresbiteral spre a i-se publica sentința adusă în procesul divorțial întentat de hârbatul ei *Teodor Feier* învătătoriu în *Comoriste*, căci decă incusata în acest restimp de 45 de zile nu se va înfățișa, sentința se va considera de publicată și ei și se va procede mai departe conform prescrierilor regulamentului pentru procedură în causele matrimoniale fără a să mai primi după expirarea termenului pus vre-o eventuală esceptiune sêu apelațiune.

Vêrșet, din ședința scaunului protopresbiteral gr. or. român al Vêrșetului ca for matrimonial de I instanță, ținută în 5 Octombrie 1889. [46] 1—3

Ioan Popovici m. p.,
protopresbiter ca președinte.

Michail Juica m. p.,
notariu.

Concurs.

În conformitate cu decisul Venerabilului Consistoriu diecesan din 3 Octomvrie 1889 Nr. 865 B. s'escrisie concurs pentru întregirea definitivă a parochiei vacante de clasa a treia din comuna *Teregova* protopresbiteratul *Caransebeșului* cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare.

Emolumente:

1. Salariul anual de 175 fl. în care să cuprînde birul parochial și stola dela boteze și înmormântări.
2. Sesiunea parochială de 41½ jughere, cu venit de 195 fl.
3. Venitul stolar usuat dela cununii în suma de 45 fl.

Cei-ce doresc a reflecta la această parochie sînt poftiți a-și trimite recursele lor instruate conform statntului organic §. 13 și regulamentului pentru parochii și adresate comitetului parochial la oficiul protopresbiteral în *Caransebeș* până la termenul indigitat. Totodată recurenții sînt avisați a-și presenta în vre-o *Duminecă* sêu sêrbătore în s. biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare și oratorie.

Teregova, în 6 Noemvrie 1889.

[47] 1—3

Comitetul parochial.

În coîntelegere cu protopresbiterul tractual.

